

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrť leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravništvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamezne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne v.ačajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Ali si tudi konservativci hočemo kupiti mad- jarsko prijaznost?

Nikakor ne! tako postopanje bi najrajše popolnem prepuščali liberalcem, ako bi ti sami velike dače plačevali, katere so nam v 15letni dobi svojega gospodarjenja naložili. Ali ker tudi konservativci dače plačujemo, zato se moramo brigati, da težka bremena ne postajajo še večja, ampak da se kedaj vendar začenjajo polajševati. Ta srečni trenutek pa gotovo ne pride, dokler bodo nemški in madjarski liberalci gospodarili. In zakaj ne? Zato ne, ker je liberalna stranka do gospodarstva splezala po denarjih, ker se v njem ohranjuje in drži zopet z denarji in ker si je leta 1867., kedar se je z Madjari sklepala 10letna nagodba, tudi pomagala iz zadrege z denarji. To pa nam dela upravičeni strah, da bomo l. 1877. pri obnovljenju madjarske nagodbe zopet na denarjih kvar trpeli, če bodo še tedaj naši liberalci v dosedanji veljavi. Sicer že sedaj zoper tako kupovanje madjarske prijaznosti tu pa tam upijejo; ali naposled se utegnejo vendar Madjarom udati izgovarjaje se: sila kola lomi.

Zviti Madjari so l. 1867: dobro spoznali, da hočejo nemški liberalci edini gospodariti, naj velja, kar velja. In ovo gospodstvaželjno slabost so Madjari dobro porabili, ter k našim liberalcem djali: „ako že hočete z nami imeti skupno armado, skupnega ministra vnanjih zadev, skupni državni dolg, dobro! tedaj si pa naložite 70% skupnih stroškov, mi ne doplačujemo več, nego 30%.“ Liberalci so se sicer tukaj začeli kisló držati — a naposled so vendar z veseljem rekli: amen. — Toda sedaj sega Madjar še daleč in upa iz gospodstvaželnosti naših liberalcev še več izviti. Pravi namreč: „30% je za nas Madjare preveč, ako hočete, da pri l. 1867. sklenjeni nagodbi ostanemo, tedaj pa moramo dohodke pri užitninski dači (Verzehrungssteuer) bratovski med seboj delivati t. j., vi morate nam Madjarom vsako leto veliko milijonov darovati.“ Užitnina je namreč pri nas visoka — kakih 200 milijonov — na Ogerskem

pa nizka — 50 milijonov. — Tedaj bi Madjari nam dajali po 25 milijonov, mi pa njim po 100 milijonov in bi njim tedaj 75 milijonov za njih prijateljstvo na leto plačevali. To je goropadna predrznost, ob enem pa očiten dokaz politične revnosti naših liberalcev, ker so se od Madjarov v take klešče spraviti dali!

Madjari namreč sedaj ponosno povdarjajo: „ali plačujte za naprej več, ali pa razderemo nagodbo, se ločimo popolnem od vas, razčesnemo Avstrijo in stvarimo — personalno — unijo.“ Ako naši liberalci rečejo: „ne, več ne plačamo“, potem bodo Madjari kmalu zahtevali lastnega ministra vnanjih zadev, lastne bankovce, lastno vojsko, h katerih bi takoj poklicali vse svoje regimente domu na Ogersko. Naposled bi zaprli vse meje in pobirali colnino, vse kakor se je godilo ob času ogerskega punta l. 1848. Ker pa ni verjetno, da bi se na primer: cesarska rodbina, odločila za tako razkosanje Avstrije, zato bodo liberalci morali drugo leto ali se odločiti za večje plačevanje ali pa bodo morali — sramotno odstopiti in se umakniti konservativcem. Kajti le slovenski, poljski, česki in nemški konservativci nečemo niti madjarskega prijateljstva kupovati, niti Avstrije dati razčesnoti, ampak vsi hočemo Avstrijo začeti v red in mir spravljati ondi, kder so nas nemški in madjarski liberalci l. 1867. po sili ustavili! Bliža se tedaj za Avstrijo zopet preimeniten — odločilen čas!

Cerkvene zadeve.

Odbor za Slomščekov spomenik je v seji 3. sept. sprejel nasvete, vsled katerih se bo takoj začelo izdelovanje nagrobne plošče z latinskimi napisom, priredjenje Slomščkove slike pri krstnem kamnu v Ponkvi in pripravljanje črne plošče s slovenskim napisom, ki se bo vzdala steni rojstnega hrama Slomščkovega. Za glavni spomenik v stolni cerkvi je arhitekt Hartl na Dunaju poslal sicer krasen načrt, ki se pa zavolj prevelikih stroškov, katere bi nja izvršenje stalo, ni mogel sprejeti.

Dr. Robič, kanonik in bivši profesor cerkvene zgodovine in prava na vseučilišču v Gradcu je 28. avg. petdesetletnico svojega duhovništva obhajal. Njegovi hvaležni učenci posebno iz graške pa tudi mariborske škofije so mu odposlali lepo latinsko pismo s pridjanimi 600 podpisi in 384 fotografijami. Tako so se mu dostojno zahvalili za lepe nauke, med katerimi se nahajajo tudi sledeče besede: „Nevesta Kristusova — sveta katoliška Cerkva — je naša mati, zedinjevalno središče narodov, prava podlaga človeške omiki; zato ne more drugače biti, kakor da narodi in človeška družba največji kvar in škodo trpite, kedar se ona iz javnega življenja potiskava in izpodriva.“

Nepotrebno pikanje so začeli nekateri prenapeti večjidel iz Pruskega k nam prišedši lutrovci zoper nas katoliške Štajerce in sicer po svojem lističu v Gradcu: „der steiermärkische Protestant.“ Ta pride sedaj po § 302 in 303 na tožno klop, ker je kat. Cerkvo zasramoval in na njene duhovnike ljudi ščuval k zaničevanju in sovraštvu.

Sv. misijone prepovedal je znani okrajni glavar celjski Haas v celem laškem okraju, češ, da bi se sicer bolezni zatrosile. Čudimo se, zakaj se neki mesta, trgi, večje vesi, toplice, sejmovi, tovarne, fabrike, otroci v šolah itd. trpijo, vsaj se tukaj tudi mnogo in včasih še preveč ljudi shaja!

Frajmaurerji v Genfu na Švicarskem so skovali novo postavo, ki prepoveduje vsako katoliško službo božjo, tudi v hišah. Nekdanji rimski pagani so tudi tako delali.

Pruski cesar in lutrovski preganjalec katoliške Cerkve je dal iz kanonov, katere je na Francoskem zaplenil, vlti velikansk zvon za katoliško in stolno cerkvo v Kolinu, kder počivajo 3 sv. kralji. Že $\frac{1}{2}$ leta zaganjajo zvon, ki pa še niti ensamkrat ni zazvonil, ker se kladvo v njem nikamor ne gane, kakor da bi se sporočilo cerkvenega preganjalca navlašč branilo pri službi božji zadoneti. —

S strašansko hitrico je tiščal c. kr. predsednik kranjski vitez Widmann na odstavljenje g. Jož. Lesjaka, fajmoštra Sodraškega, ki je bil zaradi neke pridige o samomorivcu, kojega je bil prisiljen na blagoslovljeni zemlji pokopati, tožen in na 3 mesece v ječo obsojen pa je svitlega cesarja prosil za pomiloščenje, katero je tudi dobil. Ali okrajni glavar Kočevski g. Fladung je fajmoštra 2 dni poprej, brez ozira na to, da še rešitev prošnje ni prišla od cesarja, na ukaz g. Widmanna, odstavil službe, vzel cerkvene knjige in ustavil dohodke; 4 dni pozneje je še g. Widmann začasnemu oskrbniku ljubljanske škofije g. kanoniku Zupanu naložil 100 gld. kazni, ker ni hotel meni nič tebi nič župnika odstaviti, preden se poizve, kaj so cesar sklenoli. Naposled pride cesarsko pomiloščenje in sivolasi župnik se fari sam rad odpové; stra-

šansko bitra gg. Fladung in Widmann — pa nista opravila nič druga, kakor da sta pokazala, kako dobro bi sodila — na Prusko.

Gospodarske stvari.

Kako ribnike za karpe narejati in z njimi ravnati?

M. Vrednost ribnika je največ odvisna od tega, da se lahko in zadosti vode v njega spustiti more in da se v njem mnogo hrane za ribe zarodi. Poslednja lastnost pa je zopet najbolj odvisna od ribnikovih tal in njegove globočine. Peščena tla dajejo sicer pičlo pa dobro brano, ilovica in šota je v tem oziru dobra, še boljša pa so ilovnata prstenata tla, suh in top il je slab, še slabše pa kamenita tla. Povedano velja posebno o ribnikih za karpe.

Kdor si nove ribnike napravlja, ta mora pred vsem drugim gledati na to, da ima pritok in odtok vode v svojih rokah. Le malokdaj se ribniki delajo tako, da se zemlja izkoplje in pa izvozi. Navadno se narejajo ribniki na neravnih doličastih zemljiščih, prek ktera se potem na najnižjem mestu poprečni jez potegne in zgradi.

Taki jezovi se delajo navadno najbolj iz snovi, ki so pri rokah. Zajedno se pri tej priliki izkoplje tudi jama za ribe. Najboljše snovi za jez so il in glina. V peščeni zemlji se mora jezu podlaga iz ila dati, sicer vodo prepušča in ribnik se lahko posuši, če ni dovoljnega pritoka.

Devična zemlja daje največje zneske, ločje in zablata zneske zmanjšuje.

Da se more iz ribnika voda izpustiti, se položi skozi jez poprečna cev na najnižjem mestu, ki se na vodni strani poljubno odpreti da. Navadno obstojijo take cevi iz močnih izdolbenih drevesnih brun, ki se v mehek mah položijo. Ako se na njih skorja nepoškodovana pusti, te cevi dosti bolje in dalje držijo. Narejajo take cevi tudi iz opeke (cegla) in iz žganih glinastih cevi, kakoršne so drenažne cevi. Vzidajo se potem s cementnim apnom. Na vodni strani se ta cev skozi steno iz zbitih desek ali pa skozi cementni zid položi. Cev se s pilekom ali zaklopo zapira in s po nočjo droga in vretena odpira. Včasih postavijo tudi po koncu stoječo cev, ktera na horizontalni navpično stoji. Na sprednji strani je od tal do vodinega površja z zatvornimi deskicami, ki druga nad drugo stoje, zaprta. Te deskice se dajo poljubno proč vzeti ali pa zopet noter postaviti, kakor pač kdo hoče ali vodo v ribniku napeti ali pa spustiti. Tam kjer mali potočci skozi ribnik tečejo, imajo te zatvorne deskice to dobro, da vodo v ribniku vedno jednako napeto vzdržujejo. Voda namreč čez najvišjo deskico in pa skozi navpično cev odteka in tako globočino vode poljubno zmanjšujemo, ali deskice nastavlja ali jih odjemaj.

Odtok vode iz ribnika se z lesenimi rokami zapira, da ribe ne morejo uhajati. Roke morajo pod vodo stati, da manj gnijejo. Železne roke niso prikladne, ker jih rija prehitro sne.

Ribja jama je globela, v katero se ribe zbirajo, kedar se voda iz ribnika spušča. Ta globela mora biti tako narejena, da jo je mogoče popolnoma suho položiti. V rahli, mehki zemlji je dobro, če se z leseno ali zidano ograjo na vseh straneh obda in z debelim dnom iz desek pokrije. Ribji jami se mora vsa skrb obračati in jo marljivo vse zablate očistiti, kedar se ribi.

Hasnovito je tudi tam, kder ribnikova voda iz ribnika izteka, globelo izkopati, ktera se sprednja ribja jama imenuje, da ribe, če bi bile roke kaj poškodovane, v njej ostajajo. Pri njenem odtoku je tudi z rokami pregrajena, da tako nobena riba ne more uiti. Pri večjih ribnikih je z lesom obita ali z kamenjem izložena. V njej mora vedno voda biti, da ribnikova cev ni na suhem in se nje tako gnjiloba ne poprime. S časom postanejo cevi po odtekanju vodi znotraj hrapave in neravne in ribe, ki skozi gredo, se lahko poškodujejo. Ne vidi se tedaj rado, da ribe skozi nje v sprednjo globelo prihajajo.

Dno ribnikovo se mora z jarki ali grabicami preprečiti, da more voda od vseh strani lahko in hitro odtekati in da ribe lahko pot do ribje jame najdejo. Tudi se na ta način mastno blatno dno hitro posuši, da more vprežna živina v njega, kedar ga je treba obdelovati. Velika napaka za ribnik so globele, iz katerih se voda ne more do čistega odtekati, ker v njih mnogo koristnih rib konec vzame, med tem, ko se ribe roparice vendar le po njih poskrijejo in si tako na škodo daljega ribjega zaroda življenje rešijo. Iz takih globel se mora toraj vodi, kolikor le mogoče, odtok pripraviti.

Če je dosti vode, da se more ribnik z njo spomladi gotovo in varno napojiti, takrat je dobro ribnik po jesenskem ribljenju po zimi prazen pustiti, da se tako vsa kisioba iz zemlje spravi in vsaj nekoliko ribjih sovražnikov pokonča. Tako imenovani nebni ribniki, to so taki, ktere deževnica in snežnica napaja, se morajo pa v jeseni brž po spušenju zopet zapreti in z vodo napojiti. Pritoki iz vasi in polja so koristni, ker imajo veliko živeža v sebi in tedaj ribnike rajši z vodo rosivnico napajajo, kakor z vodo iz rek in potokov. Če se ribnikom voda iz bližnjih razvodij, iz bližnjih vasi ali njiv dopeljuje, tako se po takem ravnanju izdatno zboljšujejo.

Ne upirajte se namenjeni popravi Pesničke struge!

Pesnica je glavna tekoča voda Slovenskih gor. Kakor žila teče med prijaznimi griči po 4 milje dolgi dolini od nemško-slovenske meje pri Lučanah do Mibovcev niz Velike nedelje, kder v Dravo odteka. Površje vsega zemljišča, ki spada k vodovju Pesnice, znaša 8 □ milj in ima za gošpodarstvo lepo lego in prijetno, ugodno podnebje.

Letna toplota je 9° R., t. j. ravno tako, kakor je v Zagrebu, v Meranu, Turinu, Heidelbergu, kder slovito porenko vino raste, in v Nancy-ju, na Francoskem, kder dragi šampanjevec zori. Kraj Pesnice je 8928 oralov (job) travnikov, ki bi zamogli po 540.000 centov sladkega sena in otave vsako leto dajati in veliko lepe goveje in konjske živine rediti, ki bi zopet s svojim obilnim gnojem njivam in goricam rodovitnost množila. Ali v resnici in djanju ni tako. Sena se po celi dolini komaj nakosi kakih 357120 centov, včasih pa še veliko menje. Sicer lepa dolina dobiva v mokrotnih letinah preveč, v sušnih pa premalo vode — in daja po tem takem mnogo kislega ali pa malo sena. Pridelki so nezanesljivi in zato živinoreja ni, kakor bi zamogla biti. Prvi in največji vzrok tej nezdobi — je Pesnica. Ta, mesto da bi koristila, še le mnogo škoduje. Njena struga je namreč primerno predolga *) in zapažena, da na mnogih krajih ne more naprej; zlasti pa odtekanje vode ovirajo brezštevni ovinki in čudne klobase posebno počenši od sv. Marjete na Goričkem do Mezgovcev. Vsled tega nastajajo pogoste povodnji, ki včasih celo dolino spremenijo v dolgo in široko jezero. Ove povodnji sicer v jeseni in v spomladi koristijo, ker travnikom gnojijo, ali sredi leta veliko škodujejo, ker travo zblatijo, da nenačnega sena živina jesti neče, in če njo v sili vendar žre, nevarno zbolí. Zavolj velikih ovinkov povodenj le po malem odteka, dolgo zastaja, gnije, dela močvirje, kuži zrak in stori, da imajo posebno od Viša in Trnovcev tje doli na mnogih travnikih kisel, slabo, le konjsko krmo, kar je tudi vzrok, da ondi nahajamo sicer še čedne konje pa jako slaba kravčeta. Omeniti je še, da pogoste povodnji steze zapirajo, moste in mline kvarijo in po kužnem zraku mizlice ali trešlike in griže pouzročujejo.

To so poglavni razlogi, zakaj so ljudje že pred 40 letmi začeli misliti na popravo Pesničke struge. Leta 1865. in 1866. so naši poslanci stvar sprožili v deželnem zboru. Leta 1871. je c. k. namestnik baron Kúbek potoval po Pesniški dolini, poslušal pritožbe kmetov, ter se očitno prepričal o potrebi, da se ima nekaj storiti. Vsled njegovega posebnega prizadevanja je 21. avgusta 1871. ministerstvo sklenilo na državne stroške po inženirjih napraviti prvotni in splošni načrt (plan), po katerem bi se naj Pesnička struga poravnala in vsa dolina spremenila v zdravo in rodovitno zemljo. Načrt se je letos izdelal. Ministerstvo ga je potrdilo in ga dalo tiskati s spridjanim natančnim narisom. Delce je spisano nemški in se glasi: Denkschrift über die Regulierung des Pössnitz-Baches mit einem Situationsplan. Graz 1875. Leykam-Josefsthal: t. j. Spomenica o reguliranju Pesnice. Iz te spomenice povzamemo bolj imenitne reči!

(Konec prihodnjič.)

*) 7 1/2 milj v le 4 milj dolgi dolini.

Na sadje in vinorejski šoli pri Mariboru se dobivajo lepa, visoka drevesca še sledečih jabeljnih plemen: 4. angleška jabelka, katerej se pravi: Pepping Parker-jeva. Drevo vzraste do srednje velikosti in neznano rado rodi obilega sadu, ki je lepo žolt ali rumen in je videti, kakor da bi bil z močno rijo prevlečen. Sad je lepo dišeč in zelo okusen in se da ohraniti do konca januarja. 5. Sivi kosmači (Pariser Rambour Reinette von Canada) so jabelke z velikim, zlahtnim sadom, ki se do spomladi ohraniti da. Ovo zlahtno drevo je še pri nas na Avstrijskem premalo znano, tem bolj pa na Francoskem, kder ga mnogo čislajo, radi sadijo, ker za jabelke veliko lepega denarja spečajo. Izvažajo njih namreč na milijone na Nemško, posebno pak na Rusko, kder njih plačujejo vsako po 10—20 kr. 6. Jabelke karmelitarce (Carmeliter-Reinette). Sad je srednje velikosti, zelenkasto-rumen, z rudečimi progami in pikami zarobljen in jako okusen in tudi trpežen do sredi zime. Okoli Maribora, posebno v Pkerjah njih že mnogo imajo. Edina napaka pri tem jabelčnem plemenu je, da malokedaj rodi. 7. Veliki kosmači Kaselski (grosse Casseler-Reinette). Drevo ni ravno veliko, vendar spada med ona plemena, ki najbolj močno rodijo. Zlasti ob stezah dobro stori, cvete najbolj pozno in ohrani sad do pozne spomladi. 8. Veliki Kalvil rodi največja, bela jabelka, ki se štejejo med najzlahtnejše sadje. Rusi ga jako porajajo in drago plačujejo in ostane tudi do pozne spomladi in je veliko bolj priporočila vredno drevo, kakor pa 9. Bele rožmarinke, kojih največ imajo na Tirolskem nasajenih, od koder veliko blede-žoltih jabelk rožmarink predavajo, posebno na Dunaj.

(Dalje prih.)

Sejmovi. 11. sept. v Loki. — 13. sept. pri sv. Trojici, v Rušah, pri sv. Janžu pri Drauburgu, v Šmarji. — 14. sept. v Rušah, v Rogatcu, v Golobjem. — 15. sept. v Pleterjih. — 17. sept. v Kapeli pri Brežicah.

Dopisi.

Iz Ptuja. (Poziv k pristopu k podpirateljnem društvu). Meseca avgusta lanskega leta blagovolilo se je, v „Slov. Gosp.“ razglasiti poziv, v katerem se je tukaj podpisani obrnol do rodoljubov rojenih ali stanujočih med Murjo — Dravjo — Sotloj na poseb, in v obče do prijateljev učeče se mladeži s prošnjo: naj pristopijo v kolo društva za podpiranje siromaških dijakov na realnoj gimnaziji ptujskoj.

Sredstva za svoj namen dobivlja društvo, 1. po dobrovoljnih prineskih svojih ustanovnikov in udov, 2. po darovih blagih prijateljev šolske mladeži. Društven ud je vsak, ki vsako leto svoj donesek odraja. Ud pa, ki 10 gld. naenkrat da-

ruje je ustanovnik društva, in ta ni navezan na dalje doneske.

Na omenjen moj lanski poziv odzval se je priličen broj darežljivih gospodov. Nekateri izmed njih sporočili so mi takoj svoje doneske, drugi pak so mi obečali, da bodo ob zgodnoj priliki že kaj storili.

Zahvaljujoči se v imenu podpornega odbora vsem č. gg. udom obrnem se pri skorem početku novega šolskega leta do vsch, koji k blagemu namenu kako žrtvico doprinesti nakanujejo, z uljudnoj prošnjo, naj mi svoj donesek v Ptuj poslati blagovolijo. Mnogo siromaških domačih mladičev z lepimi duševnimi dari že se mi je javilo in javlja še se za podporo. Mnogim prošnjam za šolske knjige, oblačilo, živež, moglo bo se le postreči ako se broj podpirateljev zdatno pomnoži. Res, da imajo prebivalci mesta Ptuja v nekem obziru v prvej vrsti basek od dijakov, kateri se tamkej učijo, ali moramo priznati in tudi radi priznamo, da oni za siromaške dijake prav mnogo storijo. Kakor nam gimnazijsko izvestje letošnje pokazuje, dobilo je 18 dijakov brezplačno vsakdajni živež, tedaj so se lansko leto črez 5400 krat prazni želodci „v ime Božjega dara“ v Ptuj nasitili.

V tečaju lanskega šolskega leta pristopili so kot ustanovniki sledeči gospodje: G. dr. J. Geršak, c. k. bilježnik v Ormužu; g. A. Kocuvan, kaplan pri sv. Jurju; dr. J. Petovar, odvetnik v Ormužu; M. Zemljič, trgovec v Ljutomeru.

Kot udi pristopili in platili so za šolsko leto 1874/5 sledeči gg.: M. Burear, župnik pri sv. Kungoti 2 gld.; J. Cajnkar, kaplan pri sv. Marku 2 gld.; J. Čurin, kaplan pri sv. Križu 1 gld.; L. Drevenšak, provizor pri sv. Petru 1 gld. J. Hrzič stolni kaplan v Mariboru 2 gld. A. Eisenbah, c. k. davkar v Ormužu, kupon 2 gld. 10 kr. A. Kocuvan, kaplan pri sv. Jurju 1 gld.; J. Kukovec, posestnik v Ljutomeru 5 gld.; J. Lopič kaplan v Cmureku 1 gld.; Juri Pavalec, kaplan v Cmureku 3 gold.

(Dalje prih.)

Iz mariborske okolice. (Gosp. Seidl in svinjski hlev). Že večkrat je „Slov. Gosp.“ nevkretno delo imel poročati o nemarnosti g. Seidla zastran njegovega službovanja v uradih, kojih ima več, kakor kakov turški paša — bab, t. j. — neznano veliko. Ako mu potem kak „duhovnišk“ list kaj o nemarnosti očita, potem se pa silno srdi, po sabljarski jezi in upije: „ne verujte njim, vse, kar pravijo, je gola laž.“ Dobro, g. Seidl! Vendar poročujemo zopet nekaj Vam, se vé nepovoljnega, kar, ako se poljubi, zamorete za novo laž proglasiti, čeravno resnica ostane, kar je — resnica. Poročamo pa, da je g. kamški župnik že meseca aprila t. l. navadno malomarnemu predniku skladalnega cerkvenega odbora, t. j. g. Seidlnu predložil vlogo za stavljenje novega svinjskega hleva, ker je sedanji hlev — podrtina. Toda skrbljiva duša g. Seidlova je nujno reč do avgusta ali na županovo polico ali v žep posadila. Zarad-

bližajoče se zime so naposled g. župnik primorani bili, prašati iti g. komisarja okrajnega glavarstva, kaj in kako da stoji z dotično vlogo? Ves začuden odgovori g. komisar, da o taki vlogi ničesar ne vè. Potem je začel marljivi komisar g. Seidl dregati, kakor priden kmet nemarnega hlapca, naj v 5 dnevih odgovori, zakaj je stvar za 4 mesece zavlekel? No, g. Seidl, ali je to tudi laž, obrekovanje? In če ne, kdo laže, kdo obrekuje? Sicer pa še g. Seidl tudi sedaj zapreke dela in hoče les za svinjski hlev iz župnikovega gozda vzeti, čeravno vsak zvedenec pravi, da ovi les ni za rabo. G. župnik so voljni streho in „kranec“ iz lastnega plačati. Ali g. Seidl pravi, da hoče tudi drugo polovico stroškov, t. j. 50—60 fl. farmanom prihraniti. Čudno, pri drugih rečeh se g. Seidl za kmeta ne kaže tako varčnega. *) Na 1 posestnika pride tukaj le kak 5 krajcerjev in neplačevanje 5 krajcerjev ne bode nobenega otelo — pogube.

Sicer pa mislimo, čemu nam je predstojnik, kateri svoje dolžnosti hitro storiti neče? Bolje, da bi ga ne bilo! Dakle g. Seidl, odstopite brž, da bomo imeli vendar enkrat priložnost in uzrok reči: sedaj je g. Seidl pravo zadel!

Od sv. Petra pod Mariborom. (Vabilo k izpitu pri šolskih sestrah. — Nesreča.) Vsem prijateljem šole in šolske mladeži naznanjamo, da bode očitna skušnja ali izpit za vsakdanje učence in učenke pri nas v ponedelek 13. sept. Predpoldnem bo skušnja za učence, popoldne pa za učenke, koje se podučujejo pri vrlih šolskih sestrah.

Pretečeno nedeljo na večer je na svoj dom prišla priletna ženkica M. Korošec, se zaprla v svojo hišico, obleko položila na slamnat stol, ugasnila lučico in se vlegla v posteljo in zaspala, da se je še le v večnosti prebudila. V naglici je ognjevo iskrico zatrosila na oblačilo, ki je začelo tleti, da njo je v trdnem spanju dim zadušil. Njeni zet je sicer črez nekaj časa v svoji prvi sobi, kder je spal, dim zavohal. Toda, kedar so zaprte dveri siloma odprli, so ženkico našli popolnem mrtvo. Pazite na ogenj!

Iz Šoštanja. (Razsajavec ulovljen). Dolgo je žandarmerija iskala hudega razsajavca Mat. Pečnika, ker se je vedel opazno skrivati. Naposled se je žandarjem vendar posrečilo hudo delnika zasačiti v borni kajžici pri št. Ilu v Kotinkivasi. Ko so žandarji kajžico zajeli, v kateri je Pečnik sam bival in ko je ta videl da uiti ne more, je začel grdo na nje psovati in hudo preklinjati in se je močno branil, ko so ga hoteli vklenoti. Pri tej priliki so žandarji puške nanj morali nastaviti in eden ga je z bajonetom v levo bedro ranil. Po težkem delu so besnega človeka vkrotili, zvezali in vklenoli in k sodnji na Vran-

sko odgnali. Ljudje pa so radi, da so vsaj za nekoliko časa divjega človeka rešeni. Če je kedar kdo posta in palice potreben, tako gotovo ta razposajeni človek!

Iz Dramelj. (Udom društva sv. Uršule.) 6. sept. t. l. je bila obletnica žalostne smrti Marjete Vodušekove, katera je bila zaklana v Drameljski fari, in so za tega voljo in za pokoro od milostljivega škofa sv. opravila pri sv. Uršuli bila prepovedana. Letos pa bodo zopet vsa sveta opravila pri sv. Uršuli, kakor druga leta ob godu sv. Uršule. Naj blagovolijo dotični č. g. župniki to oznaniti, da bodo udi daleč okoli razširjenega društva sv. Uršule to zvedeli!

Od Šavnice. (G. Herman.) Vesel den je pri sv. Jurju bil preteklo nedeljo. Prišel je med svoje volilce naš poslanec in deželni odbornik g. Herman. Glasna strelba je pozdravila njega in mnogo od vseh strani došlih gostov. Ljudstva se je vse trlo, — sešlo se je gotovo do 300 narodnjakov. Pred to veliko množino, in ne pred nektérimi skrivoma poklicanimi privrženci, po šegi nekaterih poslancev, položil je g. Herman račun o svojem delovanju za blagor narodov. In narod je tudi pozdravil in častil svojega poslanca, da se enakega sprejema zares noben drug hvaliti nemore. „Živijo“—klicev ni bilo ne konca ne kraja. Za g. Hermanom govorili so še: g. Gomilšak o svojem potovanju v Rim in o audijenciji pri sv. Očetu, gospoda prof. Žitek in Kocuvan o Turkih in sedanjem boju Srbov proti njim; slednjič še enkrat g. Gomilšak o krčmah in krčmarjih, kterih imamo za davno preveč, kako naj bi se jim gledalo dobro na prste itd. — Vsi govori bili so veselo sprejeti, in podučni. Prišla mi je pri tem misel: Oj da bi imeli takih zborov na vseh krajih mnogo, koliko bi se koristilo narodu, ki hrepeni po poduku, oj da bi se ustanovilo več politiških društev! —

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Namestnik štajerski se boji, da nebi iz Bosne prišedši ubežniki živinske kuge k nam spravili; zato je dal štajersko mejo zopet zapreti. — Po celi Avstriji, po vsej Evropi se vršijo sedaj vojaške vaje. Evropa šteje sedaj 5,795.000 orožanih mož namreč: Laško 750.000, Avstrija 1,075.000, Nemčija pruska 1,270.000, Rusija pa 1,500.000. Koliko dačnih goldinarjev to ljudi stoji! — Dunajski prusaki so hoteli naše Nemce zapeljati, da bi slavili spomin bitke pri Sedanu, kder so Prusi Napoleona III. vjeli. Toda vlada je to prepovedala. — Delegacije bodo zborovati začele 21. sept. — Nemiški listi že britko tožijo o Madjarib, ki hočejo vse colninske in trgovske pogodbe tako prenarejene imeti, da bi bile njim na korist nam pa na kvar! — V česki Trebovi je kat. društvo obhajalo sijajn shod; 700 ljudi bilo je navzočih, med njimi veliko knezev;

*) Kot predsednik okrajnega zastopa je baje za šoter na $\frac{2}{3}$ ur dolgi stezi do sv. Petra zaračunati dal 800 fl.

navdušenost bila je velika. Prihodnjič povemo več! — Ogerski poslanci se kislo držijo, ker so poizvedeli, da bo treba zopet 90 milijonov na posodo vzeti. — Hrvatski poslanec Makanec je odložil poslanstvo.

Vnanje države. Pruski cesar je obljubil še letos obiskati laškega kralja. Nemški Katoličani so obhajali v Freuburgu shod, katerega se je udeležilo 3000 mož. — Karlisti so dobili iz Angleškega 4 nove kanone, 10.000 pušk in 1 milijon patron. — Rusi se kažejo Kristijanom upornikom na Turškem — neprijazni. Kitajci so zoper Evropejane hudo razdraženi in žugajo vse, posebno Angleže in Nemce, iztirati. Bržje ko ne pride do vojske.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Ako bi ubogi Kristijani na Turškem bili Nemci ali Judi, ves svet bi šel nad Turka. Ali ker so Slavjani, zato še si sami pomagati ne smejo. Ministri evropskih vlad, posebno pa naš madjarski Andrassy, žugajo neki Srbijo z vojsko zasesti, če bi ustašem pomagala. To bi res žalostno bilo, če bi naši krščanski vojaki naposled primorani bili — Turkom služiti za beriče! Sicer pa se upor čedalje bolj širi v Bosni in Hercegovini. Pri Nevesinji so Kristijani posekali 500 Turkov. Poslanikom pa, ki so njih prišli pomirovat s rekli, da „rajši zgubimo premoženje in življenje, žene in otroke, kakor pa ostati pod turškim gospodstvom, hujše od živine tlačeni, slačeni in zadržani v napredku in omiki. Hočemo samostojnost Bosne in Hercegovini pod kakim avstrijskim, ruskim ali nemškim princem.“ Više 40.000 ljudi je že pribežalo k nam čez mejo. Strahovita je njih revščina. Zato pobirajo povsodi zanje. V Ljubljani se je ustanovil odbor zanesljivih mož pod vodstvom dr. Karola Bleiweissa in mi štajerski Slovenci, ali se ne bomo usmiliili krvnih bratov svojih?

Za poduk in kratek čas.

Potovanje v Rim, Neapol in domu.

VI.

Bologna spada med najstarejša in najimennitnija mesta na Laškem. Šteje 89.100 prebivalcev, leži na močno rodoviti okolici; na desnem se naslanja na gore Apeninske. Ulice so večidel široke; skoro po celem mestu zamoreš iti pod streho, tako, da se ni bati ne deža, ne solnčnih žarkov.

V jutru 5. aprila se najprvle obrnem na pokopališče: campo santo. Cela Italija nima enakega. Tujec strmi, kedar stopi na blagoslovljena tla, kjer jih počiva na jezera pokojnih.

Ubog človek je ubog v življenju in ubog po smrti, razve, če ga pravično življenje stori pred

Bogom bogatina na unem svetu. Tudi tukaj ubog kraj ubogega počivlje, od Boga obdarovani s posvetnim premoženjem so pa ločeni od njih. Združeni so se sebi enakimi, če ravno pod zemljo pravega razločka ni; črvje, trobnoba, prah in pepel je po smrti delež bogatina ravno tako, kakor berača. Ubogi imajo svoje posmrtno stanovanje pod milim nebom. Črez celo širino vrežejo ozek jarek, kakor pri nas, kedar zasajajo nov vinograd; potem polagajo mrliča drugega za drugim, dokler ni do kraja vse napolnjeno. Vsakega proti zasujejo. Tako jih neznano število počiva v tihi jami, dokler trobenta sodnege dneva ne pokliče ves rod človeški v novo večno življenje.

Ravno je v sredini pokopališča obstal voz zabiti od vseh strani; od zadej so odprli široke dveri, in zagledal sem truge z mrliča ubozega stanu. Bile so štirvoglate, podobne zabojem za blago; pri glavi nekoliko široke, pri nogah celo ozke; gotovo so nekterega s silo v pretesno mrtvaško hišico stlačili. Nemilo se mi je delalo pri srcu, ko so pokopiči neobčutni, trugo za trugo, kakor zaboje z malovrednim blagom, potezali, z ropotom na zemljo metali in v jamo polagali. Requiescant in pace, sem tiho molil.

Drugo pokopališče je pa palača tik palače; pod visokemi oboki se križajo ulice. Tukaj v zide po šegi žarfov polagajo premožnih mrliča. Na grobih so napisi in spomeniki iz najlepšega marmorja, podobe pa prekrasne mojsterske. Celi den bi bil prekratek, pregledati vse na tenko. Tukaj je večkrat kak oddelek avstrijskih vojakov prenočeval, kedar v mestu ni bilo več prostora. Počivali so živi med mrtvemi.

Po obiskovanju pokojnih, ktere slavijo kamnati spomeniki, mi je srce gorelo videti truplo sv. Katarine Bolognske. Živel je pred 400 letmi, in še zdaj je telo nestrohnjeno. Bog sam njej je čudovit spomenik na zemlji postavil.

Nuna iz reda sv. Klare je bila tukaj v samostanu prednica. Sedemdeset let po smrti so našli njeno truplo v grobu nestrohnjeno, belo kakor živo. Zdaj je začrnjeno, le na bradi desne strani je ostala bela ploščica, kder jo je žive dni nebeško dete Jezus poljubilo na sveti božični praznik.

Sv. truplo je pod ključem v kapeli, ki se iz cerkve ne vidi, na desni strani. Oglasil sem se pri č. g. kuratu, ki mi je prijazno ustregel.

Pred sv. truplom vedno čujete v molitvi 2 nuni iz Klarinega reda. Ako pridejo obiskovalci, mežnar zazvoni, potem se pomaknete v samostan, dokler ne odidejo tujci.

Sv. Katarina sedi na krasnem tronu, glavo kinči dragocena krona, prsti, na kterih se nohti popolnoma vidijo, so ozalšani s bisnatimi prstani. Na vsaki strani gori po troje debelih voščenih sveč. Človeka obhajajo pred svetnico nadzemeljski občutki. Verni njej poljubujejo noge, ki so z glažnato plošo pokrite, duhovni smejo poljubiti roko. (Nastavek prih.)

Slovstvo.

Službeni reglement ali službeni pravilnik za cesar. in kralj. vojsko — del I. Poslovenil s pomočjo c. kr. stotnika Andreja Komelja, Ignacij Robas, narednik c. k. 7. peš-polka bar. Maročiča. 1875. Natisnila tiskarnica sv. Mohora v Celovcu. Tako se glasi naslov knjige, katera je ravno prišla na svetlo, ter iz nje popričuje, kako se število narodnih mož tudi med našimi vrlimi vojaki množi, pa kako se potreba slovenskih knjig gledé vojaških zadev čedalje bolj živo čuti. Pisatelj bo slovenskim vojakom lepo ustrezal. Cena 35 krajcarjev.

Smešničar 11. Janez pride k svojemu sosedu Mihetu ogerskega konja gledat, ki ga je ravno kupil, ter reče: Miha! kaj si tega konja kupil, ki ima mesto štiri, osem nog. Miha mu odvrne: ali se ti senja, ali pa si pregloboko v kupico polukal, da vse dvovrstno vidiš? vsaj nima več nog, kakor navadni konj. Ni res, pristavi Janez, ta konj ima 8 nog. Kaj velja — „firkelj“ dobrega vina! Naj pa bo, odgovori Miha, radoveden, kaj bo Janez odgovoril. Zdaj Janez bližje k Mihetu stopi, ter mu razlaga tako-le: Glej, ta konj ima 2 prednji nogi in 2 zadnji, to so 4 noge; potem pa ima 2 nogi na levi strani, 2 pa na desni strani, tedaj zopet 4 noge, ali skupaj: 8 nog. Res je tako, reče začuden Miha, tako star sem že, pa še tega nisem vedel. Že vidim, da bom jaz vino plačal.

Razne stvari.

(Zahvala in slovo). Pri svojem odbodu v začasni pokoj izrekam vsem znancem in prijateljem za ljubezen in prijateljsko sočutje, katero se mi je v moji nevarni bolezni vsestransko skazalo, — najsrčnišo zahvalo — in prosim tudi v prihodnje za prijateljski spomin!

Fr. Ozmec,

bivši oskrbnik ljutomerske župnije.

(Mlinar Urbanič) na Dravi je 2. sept. pogorel. Ogenj mu je pokončal ves mlin do ladje v 2 urama. Škoda se ceni na 3000 gold. — za 1500 bil je zavarovan.

(Obesil) se je kovač Žmavec pri sv. Roprtu v Slov. goricah.

(V Pragarskem) so nepoznani tatovi tamošnjemu prodajalcu tobaka ukradli listnico, v kateri je bilo 120—130 fl.

(Za po toči poškodovane) v konjiškem in Sl. bistriškem okraju se je do sedaj nabralo 20.858 fl.

(Konja ukradli) z vozičem vred so Jož. Turinu v Ciglenicah v Slov. Graškem okraju. Tatov še niso zasledili.

(Štajerski učitelji) bodo 15. in 16. sept. zborovali v Mariboru in se med drugim razgovarjali tudi o slovenščini in nemščini v šolah v Spod. Štajeru in o 8letnem obiskovanju šol, ki bi se naj

strogo izpeljevalo, in kako bi se naj zoper stariše postopalo, ki otrok redno v šolo ne pustijo? itd.

(V Ptuj) je delavca Fr. Zidariča železniška mašina zgrabila in k priči usmrtila.

(V Zabavcih) so našli mrliča, 14letnega fantiča, kojega je Drava izvrgla.

(Dražbe). 10. sept. Martin Svetaj v Loki, 1882 (2.) — Jan. Ricinger, 370 fl. — K. Pongrac v Sevnici 530 fl. — 11. sept. Mart. Šurej v Jemenem 1508 fl. — 13. sept. Fr. Bogovič v Sromljah, 2825 fl. — 15. sept. Jož. Zapašek v Skornem, 1015 fl. (3.) zavolj 50 kr. — Tom. Koren v Mihalovcih 1584 fl. (2.) — Ana Dobrejce v Dolu (2.) — Lovr. Osjak v Kalobju (2.) — Marija Rošker v Wilkomu 3610 fl. (2.) — 16. sept. Ig. Rošker na Pesnici, 10137 goldin. (3.) — Jan. Hostovski 4026 fl. (2.)

Listič uredništva: dopisi iz celjske okolice, iz Makol, iz Žusema prinodnjič! Brezimenih dopisov ne sprejemamo!

Tržna cena pretekli teden	V Mari- bornu	V Ptuj	V Celju	V Varaž- dinu	V Celov- cu
	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.	fl. kr.
Pšenice vagan . . .	4 90	4 40	5 —	4 60	5 25
Rži . . .	3 90	3 40	3 90	3 50	3 52
Ječmena . . .	2 90	2 50	3 40	—	2 85
Ovsa . . .	1 90	1 60	2 70	1 80	1 77
Turšice . . .	3 —	3 —	3 60	2 70	2 98
Ajde . . .	2 80	2 40	3 —	2 20	2 97
Prosa . . .	3 10	—	3 60	—	2 63
Krompirja . . .	1 60	1 20	1 60	1 40	1 30
Sena cent. . .	1 50	1 50	1 —	1 50	1 —
Slame (v šopkih) . .	1 40	1 30	— 80	—	—
„ za steljo . . .	— 90	— 90	— 60	—	—
Govedine funt . . .	— 26	— 26	— 26	— 20	— 22
Teletine . . .	— 26	— 28	— 27	— 20	— 22
Svinjetine . . .	— 30	— 30	— 28	—	— 28
Slanine . . .	— 38	— 44	— 40	— 44	— 50

Loterijske številke:

V Gradcu 4. septembra 1875: 77 14 78 86 25

na Dunaju „ „ 66 62 85 23 50

Prihodnje srečkanje: 18. septembra 1875.

3—3

Hiša

z dotičnim posestvom je v Ormužu (Friedau) na spodnjem Štajerju pod lahko pogojno plačo na prodaj. Hiša obsega 4 izbe, čumnato, kuhinjo in pivnico; potem konjske, govejske in svinjske hleve, škedenj; parmo, listnjak itd.

Vsa stavba je zidana in z opeko pokrita.

K temu stanovanju se tudi lahko doda 10 plugov zemlje, obstoječe v njivah, travnikih in nekaj gozda.

Popraša in oglašja se naj pri gosp. Frideriku Gesnerju v Ormužu.

2—3

Oznaniło.

Na c. kr. višji gimnaziji se prične novo šolsko leto 20. septembra ob 8. uri v jutru s slovesno sv. mešo na čast sv. Duhu.

Dijaki se sprejemajo 17. 18. in 19. sept. od 9.—12. ure dopoldne.

Ravnateljstvo.

Oznaniło.

„Letošnje leto bodo se pri sv. Uršuli v Drameljski fari vsa sveta opravila vršila tako, kakor druga leta ob godu sv. Uršule.“

Župnijski urad pri sv. Magdaleni v Dramljah
6. septembra 1875.

Matija Tischler,

izdelavec godbenega orodja v

Mariboru Schulgasse Nr. 120

priporočuje svojo vsakovrstno, odlično dobro izdelano in popolnem ugodno ubrano muzikalno orodje za trobenje in godenje; potem klarinete, flaute, citre, gitare, lajle, bobne, turške skledice, tamburice, trikotnike, zaznamnike akordov, ločne za vsakovrstne goseljsko orodje, žinje črne in bele za ločne, strune in vožince za goseljske inštrumente, kakor tudi za klavirje, za gitare, za šivalne mašine, za strugarje, za klobučarje, za kolovrate, za zvončke in za ure; za citre imam strun iz Pasove, Bodenbacha in Kidlnovih iz Dunaja.

Gleštam tudi posamezne dele muzikalnega orodja n. p.: žabice za vsakovrstne ločne, repece in kobilice, deskice, vreteničke za gosli in gitare, navijavnike in krožce za citre, glavičice za klarinete, podložice, grebene iz najfiniših ploščic, blazinice za klarinete in flaute, A in C piščalnice, vratične vreteničke (Capo d'Astro), glavnike in težila, kolofonij, najbolj fine G strune s pravim srebrom ovite, cevke za fagote in hoboje, police za note, ki se dajo lepo zapreti, lire, ubiravne vilice, piščalke za gasilce, trobentice za otroke, šole za poduk v igranju na citre, gitare in flaute, goslinski lim, škrinjice za citre in zavitke za gosli, mizice za citre itd. — Tudi vsa dotična popravila rad sprejemam in točno zvršujem.

10—19

Važno za kmetovalce!

V Clayton in Shuttleworths-evi zalogi gospodarskih mašin
za Štajersko, Koroško, Hrvatsko in Kranjsko

Mariboru

Nr. 91. v Grackem predmestju Nr. 91.

so za prodajo pripravljene najizvrstniše gospodarske mašine, na primer: mlatilnice, koje se gonijo ali s soparom, vodo, vitalom ali z rokami, potem: mašine za košenje trave, detelje in žita, razne mašine sejalnice, mlini za šrotanje in za drobno mlenje, družgalnice in stiskalnice, koruzo-lušniki, plugi, brane, mlinske žage, vinske pumpe, male brizgalnice, gasilnice, pipe itd. itd.

Ondi se dobivljajo tudi zvedenci, ki dobro umejo vsakovrstno mašinarsko delo na primer: stavljenje **mlinov**, **žag**, **žganjarij**, izdelovanje **mlinskih koles** itd. itd.

Prevzamejo se tudi

vsakojaka dotična popravila

in to po najnižji ceni.